

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐԴԱՐԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱՆՈՒՄԱՐԴԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ամերիկայի համար տարեկան 4 տարե թղթով... 20 Փրանկ... Տնօրենք իման իմը կը վճարէ փոստի ծախքը...

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 89

1886 ՅՈՒՆԻՍ 26

(ՅՈՒՆԻՍ 14 Հ. Տ.)

Ե. Ս. Ս. Ս.

Կը հրատարակուի Ն. և Շրթ. օրեր

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Մանուշակներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով... 1 միջակ դիրք 1 ամսով կարծէ 1 գլխագիրը 2 ամսով...

ԲԱՆՈՒՄԱՐԴԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կ. Պօլսի պատրիարքարանց Ե. Վանի հայերի տխուր վիճակը... Հայ երիտաւարդարեանց Ե. նրա կացութիւնը...

Կ. ՊՕԼՍԻ ՊԱՏՐԻԱՐԿԱՐԱՆԸ

ԵՒ ՎԱՆԻ ՀԱՅԵՐԻ ՏԻՌԻՐ ՎԻՃԱԿԸ

Կ. Պօլսի պատրիարքարանի գրաւթիւնը երբեք այնչափ յուսահատական չէր եղած Տաճկահայաստանցիներէ համար...

յանձնուած հարիւր հազարաւոր խեղճ հայ ժողովուրդը Վանէն, Բաղէէն, Տիգրանակերտէն և այլ տեղերէ մեր ստացած վերջին տաճկահայերէն հարկերէ տեղացոյց են մեր այս ըսածի հաւանական է որ Բ. Դուռը յատուկ հրահանգներ դրած լինի Տաճկահայ յատուկ նահանգապետներին որ պէս զի անդադար խռովութեան և երկպառակութեան սերմեր ցանկն հայ ժողովրդին մէջ...

Ազգային գործերին քիչ չատ հեռաւորքի մի հայ չկայ այսօր որ անձամբ լինի Վանի Ռաշտիւրդէն Տեղապահ Պօլսի եպիսկոպոսի տիրաւորչակ անցեալին և քառասուն տարի մեծամասնութիւնը, նոյնպէս և Երեսփոխանական, Բաղարքական և Կրօնական ժողովներին մեծամասնութիւնները, խնդրադիրներով հեռաւորքներով կը զիմեն Յարութիւն պատրիարքին...

քին որ այս եօթնապատիկ փարձանքը հեռացունէ Վանի հայ ժողովրդի գլխէն և թող տայ իրենց ըստ օրինի մի առաջնորդ ընտրել (1) գրեթէ բոլոր հայ մամուլը արդար կը գտնէ ժողովրդի գաղաւթը... Եւ Վանի հայ ժողովրդի միջոցով Վան ընտրուած ազգային ժողովներն որոնք համաձայն չեն Պօլսի եպիսկոպոսին և Վանի համաբնակչութեան հայերէն և արեւմտեան լեզուներով խօսողները համար, այս առաջին տրամադրանք ժողովրդի ձայնին և պաշտպանութիւն Պօլսի պէս մի եպիսկոպոսի որ նախապէս չէ հայ եկեղեցականութեան, շատ ավարտաւորութեամբ կը ներշնչեն մեզ թիւրքերէ հայերի արդի վիճակին նկատմամբ որոնք աւելորդ կը համարեն որոշայնապէս այստեղ, յատկապէս թէ ոչ մէկ հայ չէ կարող այնպէս մտածել թէ նա ունի իւր կարծիք տակ մի սիրտ որ կը բաբախէ դեռ...

Ըրէք, ըրէք, Յարութիւն Սրբազան Պատրիարք, ապարկեցէք Ձերն է այժմ քանի որ թիւրք կռուակարան (1) Պօլսի եպիսկոպոսի առաջնորդ չէ և հեռաւորք ընտրուած չէ Վանի ազգային ժողովներէն, այլ Պատրիարքարանէն Առաջնորդական Տեղապահ զրկուած է...

թիւնը յարմար գործիք է Ձեզ և Գուր իրեն, քանի որ Ձեզ գործակից վարչապետն առանձնապէս ունի Բ. Դուռն մի պաշտպանաւոր, Կուրեան է Գլխաւոր, որ Ազգային ժողովին մէջ երեսփոխաններին հետ գիտն վարչապետի ձեռն վարժապետները ստանալէն պաշտպան իրենց աշակերտներէ հետ, քանի որ Կ. Պօլսի մէջ հայ մամուլը այն աստիճան ճշգրտած վիճակի մէջ կը գտնուի այսօր որ չէ կարող մի բառ անգամ գրել Ձեզ դէմ և քանի որ հայ ժողովուրդը Կ. Պօլսի մէջ նիւթապէս և բարդապէս այնչափ խեղճ վիճակի մէջ կը գտնուի այսօր որ իւր առաջին հայերի մէջ ժամանակ չունի Ձեր Բարձր Արարչութեան վրայ ալ մտածելու։ Ըրէք, ըրէք, քանի որ ազգային զգացում, պատմութեան առջև պատասխանատուութիւն, ապագայի դատաւիճակ, այս բառեր նշանակութիւն չունին Ձեզ համար, քանի որ բարդապէս մի ցնորական բառ է և հայերէնաբար թիւնը մի առաւել խեղճութիւն է։ Այլ առաջին, մի տարակուսիք թէ ժողովրդի համար թիւնն ալ չափ կունենայ վերջապէս և Կ. Պօլսի հայ ժողովուրդը որ Ձեզ նման քանի քանի բռնապետ պատրիարքներին բացառած է իւր ժողովրդական վեհապետութեան իրաւունքները, մի օր կը սթափի իւր

ԲԱՆՈՒՄԱՐԴԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ

ՈՒՄՈՒՄԱՐԴԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՊԱՐԿԱՅԱՆԻ ՀԱՅԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅ ՎԻՃԱԿԸ

«Du choc des opinions jaillit la verité» Փրանսիական առածի կարեւորութիւնը այժմ քան երբեք զգալի է բոլոր հայերէն համար։ Թէ Ռուսիոյ, Պարսկաստանի և Տաճկաստանի հայերի մէջ չը կայ ոչ մի համաբնակչութիւն, բարդական կապ, միութիւն, թէ այդ երեք մարմինները վարժուած են ուրոյն ուրոյն կեանք, առանձնացած են միմեանցից և այդ առանձնական կեանքի հետեանքը նպատաւոր չէ հայութեան ամբողջ գործարանատրութեան համար... այդ հանդամանքը վաղուց գրաւել է հասկացող անձանց ուշադրութիւնը։ Դեռ այժմ ևս Տաճկահայոց կեանքը, այն է նոյն ներ-

քին վիճակը, կացութիւնը անաւանական և մոռուած դրութիւնը մեզ առաջադրելու համար terra incognita է։ Եւս առաւել անձանք են Բուրքիոյ հայերը մեր առաջադրելու կեանքի հետ։ Ինչքան հայ ժողովուրդ կայ Ռուսիայում, որովհետ պայմաններ ենք այդ և ապրում այդ ժողովուրդը, որովհետ մոռուած և բարդական կեանքները է ներկայացնում, որ աստիճան զարգացած է նորա նիւթական դրութիւնը, որն է նորա յարաբերութիւնը գէտի տիրապետող ցեղը, ահա խնդիրներ որոնք անընդհատ են Բուրքիոյ հայի համար։ Եւ ճանաչում եմ այնպիսի Պօլսիցի հայեր, որոնք այն կարծիք են թէ կը գտնուին իրենց ազգայնական ինքնուրոյնութիւնը, թէ չի անցնի մի քան տարի, երբ Ռուսիայում մի հայ չի մնալ, այլ բոլորը կը ձուլուեն, կը զանգուեն տիրապետող ազգայնութեան հետ։ Իրենք Ռուսահայեր այն կարծիքի են, թէ Կոփկասի հայերը անհամեմատ աւելի

բարձր են թէ՛ ըստ բարոյականին և թէ՛ ըստ մտաւորականին քան Թուրքիոյ հայերը, թէ իրենց գրականութիւնը և մամուլը աւելի զարգացեալ, լայն ուղղութեամբ է յառաջ ընթանում, քան Կ. Պօլսի հայ մամուլը։ «Պաշտօնական» կոչուած օրէնքը մի հրէշային բան է համարում Թուրքիոյ հայերի աչքում։ Հատկապէս կարծում են թէ այդ կանոնադրութիւնը խախտում է հայ ազգի իրաւունքները, փաստաւոր է նորա ազգայնական անկախութեան։ Մի խօսքով գործերի և իրաց բուն վիճակի հետ ոչ ոք ծանօթ չէ, Հարկաւ այդ բոլորը յառաջ է գալիս նրանից, որ երկու երկրներէ հայերի մէջ չը կայ մի միացուցիչ կապ և չը կայ ճշգրտւած հաստատուած այդ կապը։ Մանկամարմն միմեանց կեանքի հետ, մասնակցել միմեանց վշտերին և ուրախութիւններին, համբարալի և միարան դարձել, մի ընդհանուր ազգային քաղաքականութիւն ունենալ և նրա համեմատ ընթանալ, աշխատել երկու երկրներին

գրականութիւնը մի ուղղութեամբ յառաջ վարել և ջանալ որ այդ գրականութիւնը արտապայլէ իր մէջ, իրրեւի հայերով, ազգի ներքին կեանքը—ահա ինչ որ պակասում է մեզ, ահա այն անընթացեալ, որ բաժանում է մեզ միմեանցից։ Ճշմարիտ է, վերջին ժամանակներս, մանաւանդ հայկական խնդիրը ծագելէն ի վեր, լինում են ջանքեր երկու կողմից ևս տապալելու այդ անընթացեալ և Կ. Պօլսի ազգային գործերի մասին մենք կարողանում էինք փոքր ի շատէ գաղափար կազմել «Հայկական» ստորագրութեամբ «Մշակ»ի մէջ և «Սօսիւն» ստորագրութեամբ «Մեղու»ի մէջ տպագրւած նամակներէց։ Բայց թէ այդ նամակները մինչ ո՞ր աստիճան Կ. Պօլսի հասարակական կարծեաց արժագանք են, մինչ ո՞ր աստիճան անաշու և ճշմարիտ են, ի հարկէ, մեզ դժուար է որոշել։

(Շարունակելի)

Թաւրեզ Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆՅԱՆ

մահանման քունէն և կենէ պատկել
2եր աշխատութիւններ... Պատ-
մութեան մէջ 2եր պատրիարքութեան
փառաւոր պատկերէ մին պիտի կող-
մէ և այն ինչ որ «Արեւելք» հրատա-
րակած է իւր Յունիս 7/19 թիւին
մէջ: Թէ և մենք այդ նկատմամբ ոչ
մի տեղեկութիւն գեղատեսիլ տեսնու-
բայց քանի որ գիտենք թէ Վանի
մէջ երկու փարպետորդի և քաղա-
քագէտ Դամիսկոսէն Հոյրեր կաշ-
խատին Հոյերն իրենց ծուղակի մէջ
ձգել և քանի որ միւս կողմէն Յա-
րութիւն պատրիարք կը յամառի Պո-
ղոս եպիսկոպոսի նման մի տղէտ,
աղագիտ և արդի ժամանակի պա-
հանջներն բոլորովն սոյնարմար մի
անձ պահել Վանի մէջ Աղգ. իշխա-
նութեան գլխի, ժողովրդի յուսա-
հատական քաղցներն մէջ երբ մտա-
ծումները այլ ևս տեղ կուտան բոր-
բորած կիրքերն, կորելի է շատ
անախորժ բաների սպասել «Արեւելք»
կը գրէ թէ «Իւր 300 Վանցիք հաւ-
գեթ ընտանեօք հանրադիր մը ստա-
րագրեր են ուղեւոր առ Դեր. Աղա-
բեան Սրբազան (Պատրիարք կաթողիկ
Հոյերին ի Թիւրքիա), ինքզինով որ
հոգեւոր հովիւ մը գրիէ իրենց, և թէ
այս ծայրայեղ միջոցն դիմել են
Պոլսո Սրբազանի անտանի բռնաբեկի
ազատելու համար»: Թէ և Վանցի հա-
յերի կրօնական խիտ տանգապահ
զգացումները մօտէն ճանչելով, շատ
հաւատ չենք ընծայել մի այդպիսի
լուրի, բայց գուցէ Յարութիւն պա-
րիարքի և Պոլսո եպիսկոպոսի, հա-
յութեան թմբած ժամանակի այդ
երկուորեակ ծնունդն եղող պաշտո-
նատարներ իրենապեսական ծայրա-
յեղ ընկնողքը առաջնորդ են Վանցի-
ներին դէպի ծայրայեղ միջոցներ ու-
րանք անախորժ են մեզ. Les extrêmes
se touchent:

Այս ենթագրութեան աւելի հա-
ւանականութիւն կուտայ և այն բազ-
մապատգար հանգուդիւր զոր Պոլսե-
րէնակ Վանցի հայերի կողմէն միայն
գամառութիւն ներկայացուցած է
վերջին օրեր Յարութիւն պատրիար-
քին: Այդ հանրագրէ, զոր «Արեւելք»
հրատարակած է յունիս 7/19 թիւին
վերջ, մենք մէջ կը բերենք այստեղ
հետեւեալ հատուածն իւր վերջաբան
մեր այս յօդուածի:

«Զմեռնելով ն. Գերապետութեան
30 ամեայ աննախնաճեղի անցելոյն
մէջ, որ աշխարհամասնէ եղած է
իւր յառաջ բերած գայթակղուից
խառնութեամբ ու աղետները պա-
ռակտմամբ, կը յիշենք միայն թէ
իւր այս վերջին 2½ ամեայ տեղա-
պահութեան օրով Վանայ Հայոց
դէմէ բոլոր գործողները փակեցան
դատաւոր հայածեցան և փառքե-
ցան. Վանայ Միաբնակից գործող-
ներն հայ լուսաւորչական աշակեր-
տօք լցան, շատ մը աղգայիններ Վա-
նէն հեռացուցան անհիմն կասկած-
ներով: Թաւ. Խորհուրդը լուծուե-
ցան և թող չարաւեցու որ նորեր
ընտրուէին տեղային կառավարու-
թեան վարահութիւնն աւելցնելու

տեղ, անվտանգութիւնն աւելցու. տե-
ղայն սահմանադրական ժողովներն
անարդեց, ի նիստ չգումարելով զա-
նաք և բանի տեղ չգնելով և ի
վերջոյ, «Գործակալ»ի գայթակղու-
թիւնն, յարամ Պոլսո Սրբազանի
ժանր պատասխանատուութիւնն հա-
տատեցաւ գոտական իշխանութեան
ձեռամբ ևս, եկաւ ամբիով ծածկել
ոչ միայն զն. Գերապետութիւն, այլ
նաեւ նորա հովուութեան ներքեւ
գանաւելու դժբախտութիւնն ունե-
ցող Վասպուրականի ժողովուրդն հա-
մարէն: Այսպիսի ապօրէն և աղգա-
վրնաւ արարքներու յառաջ բերած
ընդհանուր դժգոհութիւնը իրենց յա-
սահմանական միջոցներու միջոց Վանե-
ցի ժողովուրդեան մանաւանդ պարզա-
միտ մասն...»

Մ. Գ.

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԳՆԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՆՐԱ ԿՈՉՈՒՄԸ

I

Այսօրուայ հայ ժողովուրդը մար-
տիրոս է նա զաւան է երեկուայ
հայ ժողովուրդի, որի քրտնափառակ,
դառն աշխատանքն ու ժող գնում էր
բռնաւորներ զգալն, որի առօր
ոգին ճնշումներն տակ տկարանում
էր, որի կեանքն ընկած էր աղքա-
տութեան ու զրկանքների մէջ: Այ-
սօրուայ հայ ժողովուրդը դեռ իր
օրօրացում կապկապած, լուծ էր իր
մօր հաւաքները, տեսնում էր իր մօր
արջունքները և իր հօր յուսահատու-
թիւնը: Նա՛ սկսած իր օրօրացից ըն-
կողմած էր սպիւ, կեղտաւորութեան,
թշուառութեան ճիւղանները, այդ ճի-
ւղանների մէջ նա մեծանում էր: Դեռ
սկսած օրօրացից՝ խոնարհները նորա
համար պատրաստում էին իրեն նուէր
ապագայում՝ վերադարձնաւ ու նա-
խատինք, բռնայնք ու հալածում: Եւ
այդ պատրաստութիւնները թափուե-
ցան նրա խեղճ գլխին: Եւ այսօր
բռնաւորները հարստահարութեամբ
նրա գրութիւնն աւելի ու աւելի
վտարարացնում են: Քիւրդերն էլ
նրա հոռնն ու տուարը խլում՝ տա-
նում են, նրա տուն ու տեղ այրում՝
աւերում են, հայ կին ու աղջիկը
արժում՝ խայտառակում են, հայ ար-
դարադրերն մերկ են թողնում, ջար-
դում, մարմնում են, մինչդեռ բռնա-
ւորները միւս կողմից հայ ժողովուրդի
գլխին ստիպի հարկերը հարկերի
փայ են գիղում, նրա տները ամ-
րապինդ չլքնայնելով կապտում են:
Բռնաւորները մենք Այսօր այդ են
անում: Վաղը կը սկսեն բանալ նրա
առջև աւելի խիտ թշուառութիւն-
ների գոռներ: Գործում բռնաւոր
ու քրտնաք, դարձնում վերադարձնա-
ւոր նախատինք, դարձնում բռնայնք
ու հալածում... և միայն նրանք
վայրենաբար կգլխին իրենց նպատա-
կին, այն է՝ ջնջել հայ տեւան աշ-
խարհիւ երեւոյց:

Այսօր այս է հայ ժողովուրդի դը-

րութիւնը և նա անտանելի է: Եւ
մենք տեսնում ենք որ դրան պիտի
վերջ տալ և մենք պիտի համա-
զուինք, որ մեր բոլոր ճիգը, մեր
կեանքի միակ ու սուրբ նպատակը
պիտի այդ լինի:

Այդ դրութեանը վերջ տալու միակ
միջոցն է «Երկաթիտութիւնը» և մենք
պէտք է այդ անենք:

II

Մենք հայ երիտասարդներս—ի-
գական և արական սեռերի—չէ՞ որ
ամեն մի ախար խոսքը, որ տու-
ենք մեր սիրած հայրենիքի մասին,
մեր սրտերից արին է կաթեցնում:
Չէ՞ որ վտարելի ամեն մի նոր հա-
րութեան հայ ժողովուրդի գլխին՝ մեզ
զայրացնում, կատաղեցնում է: Եւ ա-
հա մեր սրտերից կաթած արինը,
մեր զայրոյթը, մեր կատաղութիւնն
աղբւր են դառնում դժգոհութեան
գէպի հայ ժողովուրդի հիմնական կա-
ցութիւնը, դրութիւնը: Եւ մենք
զգում ենք, մենք հասկանում ենք
այդ և վերջապէս մենք բարձրագոյն
գոչում ենք, որ այդ կացութիւնն
անտանելի է, որ հային պէտք է մի
նոր կեանք, բոլորովն տարբեր հի-
մաւոր կեանքից, մենք գոչում ենք,
որ այդ տեսակ թշուառ կացութեա-
նը պիտի վերջ գնուէ:

Այս հայ հայրենասէրների մի խումբ,
որ կարծում է դրանց վերջ տալ
միայն «Երկաթիտութեան» միջոցներով:
Այդ խումբն ասում է.—«Սպասենք
մինչև որ աւերութիւնները 61 թ. յո-
գաւածը Թիւրքիա գործադրել կտան:
Դործենք, շարունակում է նա.—դիպ-
լոմատական խոհան միջոցներով և
այդպիսով անշուշտ մէկ օր մեր ա-
րեւը կը տեսնենք...» Այդպէս գոր-
ծելով մեր արեւը «Երեւելք» չենք
տեսնել, կատաղանում են այդ խում-
բին: Ուղղում եմ ասել ես այդ խում-
բին.—դա խաբուում են այն յուսով
որ այդ միջոցով կհասնեն հայերին
հանգիստ տալու նպատակին, և այդ
խաբուսիլ յուսով դա քաղաքում են,
որ մեր նպատակն իրագործելու հա-
մար մեզ «Երկաթի ժամանակ» է պէտք,
որ հարկաւոր է համարութեամբ
«սպասել»... Ի՛նչ, երկաթ ժամա-
նակ, սպասել... հապա սպասա-
յում սով կլինի պատասխանատու հայ
ժողովուրդի կորուսին: Սպասել... իսկ
մուսնում են, որ ամեն օր, ամեն
ամիս, ամեն տարի հայ ժողովուրդի
ցուներն ու վերքերը շատանում են:
Ստրկութեան չլքնայն օճի պէս նը-
րան աւելի ու աւելի պատում է և
թունաւորում նրա կեանքը: Ժե՛ծը, աղ-
քատութիւնը, թշուառութիւնը նրա
սրտից անդադար արին է հոսեցնում:
Վտարութեան զոհերը բազմապատկւում
են... Այդ բարբարոս վերջ ստի
կարող է միայն «Երկաթիտութիւնը»:
Միայն արին է, որ հայ ժողովուր-
դին կարող կլինի վերել այն ախարից,
օրով նա հիմա տանջւում է: Միայն ա-
րին է քաղաքականութիւնը Թիւրք
կառավարութեան գէպ: Միայն ա-
րին է, որ կարող է տարապիտեղ
բռնաւորներին: Դրա մէջ մենք պի-

տի համարում լինենք: Կրկնում եմ,
դիպլոմատական միջոցները «մէն-մե-
նակ» չեն կարող իրական, բնական
օգուտ բերել հայ ժողովուրդին, չեն
կարող «մէն-մենակ» հասնել սուրբ
նպատակին: Դիպլոմատական գոր-
ծունեութիւնը դուցէ կարող լինի օ-
գուտ բերել յեղափոխութեան, ծա-
ւայելով նրան իրեն մի միջոց: Եւ
չե՛մ ուրանում այդ գործունեութեան
նշանակութիւնը, բայց մեզ հարկա-
ւոր է մէկ արմատական գործունեու-
թիւն, այն է՝ յեղափոխութիւն:

III

Մենք, հայ երիտասարդներս, պի-
տի լուս գիտնանք, որ սուրբ գործի
մէջ մեր պարտականութիւնն ուրիշ է,
որ մենք չի պիտի բռնաւորանանք
դիպլոմատական միջոցներով, որոնք
միակ ոչինչ չեն կարող անել: Մենք երի-
տասարդներս կոչում ենք «ուղղակի
գործունեան շարժում» համար: Մէկ
անգամ խորին համարում ունենալով
որ այդ է մեր պարտականութիւնը,
մենք պէտք է խելոյն սկսենք պա-
րատուել դրա համար: Համառօտա-
պէս յառաջ բերել իմ կործիններս
մեր պարտականութիւնների վերաբե-
րութեամբ. 1) —Եւրոպայի, Հայաս-
տանի և այլ երկրների շատ քա-
ղաքներում կան հայ երիտասարդ-
ներ, դրանցից նրա՛նք, որոնք իրենց
անձն ուղում են նախընտրել «Երկաթի-
տական» գործին, պիտի կազմեն ի-
րենց մէջ երիտասարդական հայրե-
նասիրական խումբ: այդ խումբերը,
որ զանազան քաղաքներում կ'կազ-
մանեն, պիտի իրար հետ ունենան
անդադար յարաբերութիւններ, նրանք
պիտի միանան մի հաստատ կապով
նրանց բոլոր անդամներն իրենց ան-
հատական ոյժերը, փորձերը պիտի
իրար հետ խառնեն՝ մի հաւաքական
ոյժ կազմելով: Դրա մէջն է կայանում
յեղափոխական գործունեութեան յա-
ջողութիւնը: Այսպիսով անշատուած
խումբերը կ'կազմեն մէկ ընդհանուր
երիտասարդական հայրենասիրական
խումբ, ունենալով իրենց նպատակ՝
«Երկաթիտական գործունեութեամբ
Հայաստանն ու հայերին կորստից ա-
զատել»: Ամենքը համախորհելուց
յետ՝ պիտի հիմնեն մի գանձարան,
յետոյ ամեն մի խումբն առանձին—
առանձին կ'կազմէ իր ծրագիրը: Այդ
ծրագիրները բոլոր խումբերն իրար
մէջ փոխադարձաբար կ'քննեն, կ'վի-
ճարանեն և վերջապէս բոլոր ծրա-
գիրներից կ'կազմեն «Իրենց յեղափո-
խական գործունեութեան մէկ ընդ-
հանուր ծրագիր»: Այդպէս միացած
մի նպատակով մէկ ընդհանուր ծրա-
գրով—երիտասարդներս կ'կանգնենք
մի դրօշակի տակ, իրեն մի բանակի
համարալի զինուորներս: Այս կլինի
հայ երիտասարդութեան «կազմա-
կերպութիւնը» (organisation): 2) —
Ամեն մի քաղաքի խմբի մասնաւոր
պարտականութիւնը կայանում է «Ինք-
նապաշտպանութիւն» մէջ, ինքնապաշտա-
նութեան մէջ: պիտի աշխատենք ճիշդ-
անշուշտութիւնն ունենալ այն ընկեր-

Ճառ ի սիրա Կիմանանք Կ. Պօլսի
լրագիրներէն թէ Մեծ. Պ. Սենեֆե-
րիՄ ԿիւիկՊէնհեԱն որ ճանօթ էր
իւր առեւտրական գործունէութեամբ
և ազգային աշխատութիւններով,
յունիս 3/13 ի գիշեր վախճանեւ է
34 տարեկան հասակին մէջ:
Նոյնպէս և Մեծ. Պ. Նիկողոս
ԹիւիկՊէնճճեԱն, որ ծանօթ է Ազ-
գին իւր երեսփոխան, իւր օգնական
խմբագիր Պր. Օ. Խօճատարեանի «Օ-
լրագիր»ին և ապա իւր տէր և խմբ-
ագիր «Լրագիր»ին որի պաշտօն

